Warszawa, dnia 09 sierpnia 2019 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
WPŁ. 2019 -08- 19
ZAŁ. ..... 38 .....

RPW/49745/2019 P
Data:2019-08-19

DPP11.8070.49.2019

Pan
Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na Pana zapytanie z dnia 18 lipca 2019 r., w sprawie pojawiających się doniesień prasowych w zakresie otrzymywanych przez emerytów z organów skarbowych informacji dotyczących obowiązku zapłaty podatku dochodowego od osób fizycznych wynikającego z zeznania podatkowego PIT-37, uprzejmie przekazuję poniższe wyjaśnienia.

W związku ze zmianą przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1509 z późn. zm.), od 15 lutego 2019 r. dla podatników podatku dochodowego od osób fizycznych została udostępniona elektroniczna usługa Twój e-PIT, w ramach której Krajowa Administracja Skarbowa przygotowuje oraz udostępnia podatnikom roczne zeznania podatkowego PIT-37 oraz PIT-38. Zgodnie z art. 45cd ust. 4 ww. ustawy, w przypadku podatników, którzy nie złożyli w urzędzie skarbowym zeznania podatkowego PIT-37 lub PIT-38, w dniu 30 kwietnia 2019 r. nastąpiła dla tych podatników automatyczna akceptacja ww. zeznań w usłudze Twój e-PIT. Z zaakceptowanych zeznań podatkowych wynikały kwoty do zwrotu podatku, kwoty do zapłaty podatku oraz zeznania, z których nie wynikała nadpłata ani zobowiązanie (tzw. zerowe), ale wymagały obsługi (weryfikacji i zatwierdzenia) w systemach skarbowych. W przypadku gdy z zeznania podatkowego wynikała kwota zapłaty podatku, zgodnie z art. 45cf ww. ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, urzędy skarbowe zostały zobligowane do wysyłania do podatników informacji w zakresie zapłaty podatku. Powyższej czynności, zgodnie z przepisem, należało dokonać do dnia 30 maja 2019 r. Ustawa nie przewiduje wyjątków w tym zakresie.

Z uwagi na fakt, że wysyłane przez urzędy skarbowe informacje nie zawierały żadnego wyróżnika, który umożliwiałby ustalenie ile z tych informacji zostało skierowanych do potencjalnych nierezydentów, brak jest możliwości wskazania rzetelnej liczby informacji skierowanych do emerytów.

Uprzejmie informuję, że urzędy skarbowe są zobligowane do weryfikowania obowiązków podatkowych podatników (w tym emerytów) z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, które zostały określone w ww. ustawie oraz w treści zawieranych z innymi krajami umów o unikaniu podwójnego opodatkowania. Mając na względzie powyższe, urzędy skarbowe są zobowiązane do potwierdzenia stanu faktycznego wynikającego z automatycznie zaakceptowanych zeznań podatkowych, z uwzględnieniem treści przepisów podatkowych oraz treści umów o unikaniu podwójnego opodatkowania z krajem rezydencji podatnika, m.in. do potwierdzenia, czy nie uległ w danym roku (obecnie w roku podatkowym 2018 r.) zmianie status prawny podatników podatku dochodowego od osób fizycznych, a więc potwierdzenia czy podmiot w 2018 r. był nierezydentem w rozumieniu przepisów prawa (a więc miał ograniczony obowiązek podatkowy). W przypadku gdy kwestia rezydencji podatkowej podmiotu do dnia 30 maja 2019 r. nie została wyjaśniona, w sposób pozwalający na jednoznaczne stwierdzenie, czy podmiot jest nierezydentem, wówczas do podatnika zgodnie z ww. art. 45cf ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych wysyłana została informacja w zakresie zapłaty podatku.

Co do zasady standardowe postanowienia umów o unikaniu podwójnego opodatkowania dotyczące emerytur stanowią, że podlegają one opodatkowaniu w kraju zamieszkania emeryta. Jednakże umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania pomiędzy różnymi krajami nie są jednolite w swojej treści i wynikające z nich obowiązki różnicowane są np. pod kątem źródeł pochodzenia dochodów (np. z pracy najemnej, z obowiązkowego systemu ubezpieczeń społecznych) jak i rodzaju dochodów (np. emerytury, renty socjalne, zasiłki z opieki społecznej). Organ podatkowy analizując rezydencję podatkową, weryfikuje nie tylko okres (ponad 183 dni w roku) w jakim podatnik przebywa na terenie danego kraju, ale również ma obowiązek badać gdzie ta osoba posiada centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych). Przeprowadzenie wyżej wymienionych czynności sprawdzających nierzadko wymaga udziału podatnika oraz pozyskiwania od niego dokumentów lub wyjaśnień potwierdzających brak rezydencji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Każdą sprawę należy

traktować indywidualnie i nie ma możliwości zastosowania automatyzmu w tym zakresie. Niejednokrotnie urząd skarbowy podejmuje takie działania równolegle z pozyskiwaniem aktualnych danych od organu rentowego i na tej podstawie dokonuje aktualizacji danych w bazach Krajowej Administracji Skarbowej.

Jak wskazano powyżej, urzędy skarbowe były zobligowane zgodnie z przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych do przeprowadzenia czynności sprawdzających oraz do wysyłania do podatników informacji o zapłacie podatku dochodowego. W odpowiedzi na otrzymane informacje z urzędu skarbowego, wskazane jest, aby podatnik skontaktował się z urzędem skarbowym, w celu wyjaśnienia sprawy. Podatnicy mogą korzystać z kontaktu telefonicznego oraz mailowego z urzędem skarbowym, a adres e-mail do urzędu znajduje się w stopce pisma, które otrzymał podatnik. W odpowiedzi na prowadzone przez urzędy skarbowe czynności sprawdzające, podatnik może dostarczyć wszelkie dokumenty świadczące o rezydencji podatkowej w innym kraju niż Rzeczpospolita Polska, takie jak np. certyfikat rezydencji wydawany przez państwo miejsca zamieszkania, dokumenty (zeznania podatkowe) złożone przez podatnika w państwie rezydencji, dokumenty poświadczające zameldowanie (zamieszkanie) w państwie rezydencji lub zgłoszenia aktualizacyjne adresu zamieszkania na formularzu ZAP-3 (zgłoszenie aktualizacyjne osoby fizycznej będącej podatnikiem). W dniu 25 czerwca 2019 r., na stronie internetowej Ministerstwa Finansów zamieszczono komunikat dla osób mieszkających poza granicami Polski, w którym poinformowano jakie czynności powinny podjąć osoby, które otrzymały korespondencję z urzędu skarbowego w zakresie zapłaty podatku dochodowego od osób fizycznych.

W przypadku potwierdzenia przez organ podatkowy na podstawie okazanych przez podatnika dokumentów, jego rezydencji w innym kraju niż Rzeczpospolita Polska, podatnik nie jest zobowiązany do zapłaty podatku dochodowego od osób fizycznych, a zeznanie podatkowe PIT-37 jest unieważniane. W przypadku gdyby jednak podatnik dokonał zapłaty podatku, a wynik czynności sprawdzających wskazywałby na obowiązek zapłaty podatku w państwie rezydencji (a nie w Rzeczypospolitej Polskiej), dokonana przez podatnika wpłata podlega zwrotowi. Zgodnie z art. 72 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, za nadpłatę uważa się kwotę nadpłaconego lub nienależnie zapłaconego podatku. Urzędy skarbowe są zobligowane do dokonywania zwrotów nadpłat podatnikom zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz w jak najbardziej dogodnej dla podatników formie, która również o ile jest to

możliwe nie spowoduje dodatkowych kosztów do poniesienia przez podatnika. Zgodnie z art. 77b ww. ustawy Ordynacja podatkowa, zwrot nadpłaty następuje na rachunek bankowy lub na rachunek w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej wskazany przez podatnika albo przekazem pocztowym lub z kasy. Z uwagi na charakter podatników, których miejscem pobytu jest wielokrotnie adres poza granicami kraju oraz różny zakres danych będących w posiadaniu urzędu skarbowego wybór formy zwrotu nienależnie zapłaconego podatku rozpatrywany jest indywidualnie. Zwrot może być również dokonany na rachunek bankowy, z którego została dokonana płatność przez podatnika.

Ponadto uprzejmie informuję, że zostały już podjęte działania mające na celu usprawnienie procesu weryfikacyjnego dla podatników będących nierezydentami. W tym celu w dniu 18 lipca 2019 r. odbyło się spotkanie z przedstawicielami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na którym omówiono kwestię doświadczeń związanych z koniecznością dokonywania cyklicznie czynności sprawdzających mających na celu jednoznaczne określenie rezydencji podatkowej konkretnego podatnika. Zakład Ubezpieczeń Społecznych poinformował o procedurach i podstawach prawnych pozwalających na weryfikację faktycznego miejsca i czasu trwania zamieszkania podmiotu (art. 11 ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (WE) NR 987/2009 dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego). Podjęto również rozmowy w celu wypracowania wspólnej praktyki pozwalającej na ww. weryfikację rezydencji podatkowej, tak by usprawnić ten proces w przyszłości.

Przedstawiając powyższe wyjaśnienia wyrażam nadzieję, że zostaną uznane za satysfakcjonujące.

Z poważaniem
Z upoważnienia Ministra Finansów
Tomasz Słaboszowski
Podsekretarz Stanu